

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI

AYLIK EKONOMİK BÜLTEN

EYLÜL 2014

Sayı 17

AYLIK EKONOMİK BÜLTEN

DÜNYA EKONOMİSİNDEKİ GELİŞMELER

OECD 15 Eylül 2014 tarihinde küresel ekonomik görünüme ilişkin bir ara değerlendirme raporu yayımlamıştır. Raporda özellikle gelişmiş ülkelerin büyüme tahminlerinin aşağı yönlü revize edilmesi dikkat çekicidir. ABD ekonomisine ilişkin güven göstergelerinin beklentilerden olumlu olmasına karşın özellikle Japonya'daki ekonomik daralma, Çin'deki emlak ve kredi piyasasında ortaya çıkan sorunlar ve Euro Bölgesinde süregelen zayıf talep eğilimi ekonomik görünüme ilişkin risklerin artmasına sebep olmuştur.

Bununla birlikte Ortadoğu'da devam eden çatışmalar ve Rusya-Ukrayna gerilimi odaklı jeopolitik riskler, bölgesel ekonomilerdeki endişelerin devam etmesine yol açmaktadır. Özellikle IŞİD tehdidi ve örgütün faaliyetlerini yok etmek amacıyla koalisyon oluşturulması, enerji piyasasına ilişkin endişeleri güçlendirmekte ve petrol fiyatlarının dalgalı bir seyir izlemesine sebep olmaktadır.

Jeopolitik risklerle birlikte, bazı gelişmiş ülkelerin Merkez Bankalarının beklentilerden daha erken faiz artırımına başlayabileceğine ilişkin sinyaller, dalgalanmaların artmasına ve daha az riskli yatırım araçlarının tercih edilmesine sebep olmaktadır.

ABD

ABD'de güven endekslerinin Ağustos ayında beklentilerin üzerinde gerçekleşmesi, ekonomik toparlanmaya ilişkin beklentilerin artmasını sağlamıştır. İnşaat harcamalarında Mayıs 2012'den bu yana en yüksek artışın gerçekleşmesi ve 2014 yılı II. çeyreğe ilişkin %4 olarak açıklanan büyüme verisinin %4,2 olarak revize edilmesi de toparlanma işaretlerini güçlendirmiştir.

Buna karşın Ağustos ayı tarım dışı istihdam verisinin 230 binle son sekiz ayın en düşük düzeyinde kalmasıyla, istihdam piyasasında beklenen ivmenin yakalanamadığı anlaşılmıştır.

Bu çerçevede FED'in faiz artırımına ilişkin bekleyişlerin süresi de uzamakta ve 2015 yıl ortalarına kaymaktadır.

ABD imalat PMI değeri 57,9 düzeyine yükselirken, hizmet PMI ise 59,5 değerine gerilemiştir.

EURO BÖLGESİ – AB

Bölge ekonomisinde GSYİH'nın ikinci çeyrekte, birinci çeyreğe göre bir değişim kaydetmemesi, ekonomik istikrara ilişkin endişelerin artmasına sebep olmuştur. Özellikle bölgenin ekonomik büyümesinin temel itici gücü olarak nitelendirilen Almanya verilerinin 2014 ikinci çeyrekteki %-0,2'lik GSYİH oranıyla 2013'den beri ilk kez küçülmesi dikkat çekicidir. İtalya GSYİH'nın 2014 ilk ve ikinci çeyrekte sırasıyla aldığı %-0,1 ve %-0,2'lik oranlar ise resesyonun varlığını göstererek, bölge ekonomisine ilişkin bir diğer riski işaret etmektedir.

Bu gelişmelerle birlikte Avrupa Merkez Bankası tarafından beklentilerin aksine politika faiz oranı 10 baz puan aşağıya çekilerek, %0,15'den %0,05'e düşürülmüştür.

ABD ekonomisindeki düzelme işaretlerine karşın Euro bölgesinde kırılanlıkların devam etmesi, Euro'nun Dolar karşısında değer kaybetmesine sebep olmaktadır.

Rusya'nın AB'ye yönelik yaptırımlarını artırması önümüzdeki dönemlerde özellikle enerji alanındaki maliyetlerin ciddi oranda yükseltebileceği işaretlerini güçlendirmektedir.

Euro bölgesinde Ağustos'ta imalat PMI 50,7; hizmetler PMI ise 53,1 ile beklentilerin biraz altında gerçekleşmiştir.

Zayıf talep koşullarının etkisiyle Ağustos ayında yıllık fiyat artışının %0,3 ile son beş yılın en düşük seviyesinde gerçekleşmesi kalıcı deflasyon sürecine ilişkin endişelerin artmasına sebep olmuştur. Bu bağlamda istihdamın ve üretimin artırılmasına yönelik politika beklentileri güçlenmektedir.

JAPONYA

Ülke ekonomisinin 2014 ikinci çeyrekte %6,8 oranında daralma yaşayarak, son 5 yıllık dönemdeki en kötü seyrini izlemesi, bölgesel ve küresel ekonomiye ilişkin endişeleri güçlendirmiştir. 2014 Nisan'da yürürlüğe giren tüketim ve satış vergisindeki artışların daralma üzerinde etkili olduğu belirtilmektedir.

Zira bu olumsuz mali atmosferin düzeltilmesi amacıyla Japonya hükümeti yeni bir mali teşvik paketi hazırladığını ifade etmiştir.

Bununla birlikte, Japonya Merkez Bankası istihdam ve gelir düzeyinde iyileşmenin devam ettirilmesiyle ekonomide ihtiyatlı düzelmeye devam edeceği belirtilmiştir.

Japonya'da imalat PMI önceki aya kıyasla 2 puanlık artışla 52,2; hizmetler PMI ise 50,0 düzeyinde gerçekleşmiştir.

GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELER

ÇİN

Çin ekonomisinde büyümede devamlılığın sağlanacağına ilişkin beklentiler olumsuz bir tablo sergilemektedir.

Bu bağlamda emlak sektöründeki talep daralması ve gerileme dikkat çekicidir. Piyasadaki balon oluşma riskine karşın krediler üzerinde önlem alınmasına bağlı olarak konut fiyatlarındaki gerileme eğilimi güçlenmiştir.

Ancak yine de ihracattaki artış eğilimi Ağustos ayında da devam etmiş, buna karşın ithalatta gerileme gerçekleşmiştir. Bu bağlamda ihracat %9,4 artışla 208,4 milyar dolar, ithalat ise %2,4 gerileme ile 158,6 milyar dolar düzeyinde gerçekleşmiş ve dış ticaret fazlası 49,8 milyar dolar seviyesine yükselmiştir.

Dış ticaretin güçlendirilmesine yönelik Çin'in, Japonya ve Güney Kore görüşmeleri devam etmekte olan serbest ticaret anlaşmasının 2015 yılsonunda imzalanması hedeflenmektedir. Diğer taraftan Avustralya ile devam eden serbest ticaret anlaşmasının görüşmelerinin ise bu yılsonu itibariyle tamamlanması beklenmektedir.

Çin'in PMI değerleri incelendiğinde 50,0'lık eşik değeri geçtiği görülmektedir. Bu bağlamda ağustos ayı imalat PMI 50,2; hizmetler PMI ise 52,8 düzeyinde gerçekleşmiştir.

HİNDİSTAN

Hindistan ekonomisinde ikinci çeyrekte kamu harcamalarının %8,8, yatırımların %7, ihracatın ise %11,5 oranında artmasının ve yeni hükümetin ekonomik reformları hayat geçireceğine ilişkin taahhütlerin etkisiyle yılın ikinci çeyreğinde, son dokuz çeyreğin en yüksek düzeyi olan %5,7'lik bir büyüme oranı kaydedilmiştir.

Yatırım ortamının iyileştirilmesiyle birlikte yatırımlardan elde edilen kazançlarda artış sağlanmıştır. Son dönemlerde özellikle hedge fonların en yüksek getiriye sağlayan yatırım aracı olduğu belirtilmiştir.

Ekonomik toparlanma işaretlerinin de etkisiyle imalat PMI Ağustos ayında son 17 ayın en yüksek düzeyi olan 52,4; hizmetler PMI ise 50,6 düzeyinde gerçekleşmiştir.

BREZİLYA

Brezilya ekonomisinin yılın ilk çeyreğindeki daralmanın ardından, ikinci çeyrekte de %-0,9'luk oranda daralma yaşaması, resesyona girdiğini göstermektedir. Yılın geri kalanında da ekonomik daralmanın devam etmesi beklenmektedir.

Bununla birlikte ikinci çeyrekte daralma yaşanmasının etkisiyle, uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Moody's tarafından kredi notu görünümü negatife çevrilmiştir.

2013 yılının ikinci yarısından beri önemli döviz çıkışları yaşanması, politika faizinin %11'e kadar yükselmesine sebep olmuş ve borçlanma maliyetleri artmıştır.

Ülke ekonomisindeki olumsuzlukların etkisiyle, ağustos ayında imalat PMI 49,1; hizmetler PMI ise son iki yılın en düşüğü olan 49,2 düzeyinde gerçekleşmiştir.

RUSYA

Rusya-Ukrayna çatışmaları çerçevesinde şekillenen jeopolitik riskler, ekonominin gidişatına ilişkin endişeleri arttırmaktadır. Özellikle Rusya'nın AB ülkelerinden gıda, tarım ürünü ve hammadde ithalatını yasaklaması, yılsonu enflasyon değerine ilişkin beklentilerin yukarı yönlü revize edilmesine sebep olmuştur.

ABD'nin ve AB'nin Rusya ile ilgili karşı yaptırımlarına devam edeceklerine ilişkin işaretler de makro ekonomiye ilişkin olumsuz sinyaller vermektedir.

İmalat PMI Ağustos ayında bir önceki aya göre değişiklik göstermemiş ve 51,0 düzeyinde gerçekleşmiştir. Hizmetler PMI ise 50,3 değerini almıştır.

TÜRKİYE

Türkiye ekonomisinde de son dönemde bölgesel jeopolitik riskler ve iç siyasi gelişmeler ekonomi üzerinde etkili olmuştur. Bölgesel anlamda, Ortadoğu'daki çatışmalara müdahale tartışmaları ve sayıları her geçen gün artan mülteci sorunu; ülke içinde de Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin tamamlanmasının ardından kurulan yeni hükümet ve ekonomi programı gündemin ana maddeleri olmuşturlardır.

Kredi derecelendirme kuruluşu Fitch tarafından siyasi riskin hala yüksek olduğunun belirtilmesi, yatırım ortamındaki endişelerin sürdüğüne işaret etmektedir.

Ancak İmalat PMI değeri 50,3 düzeyine yükselerek, üretimde artış sinyali vermiştir.

TÜRKİYE'DEKİ GÜNCEL EKONOMİK GELİŞMELER

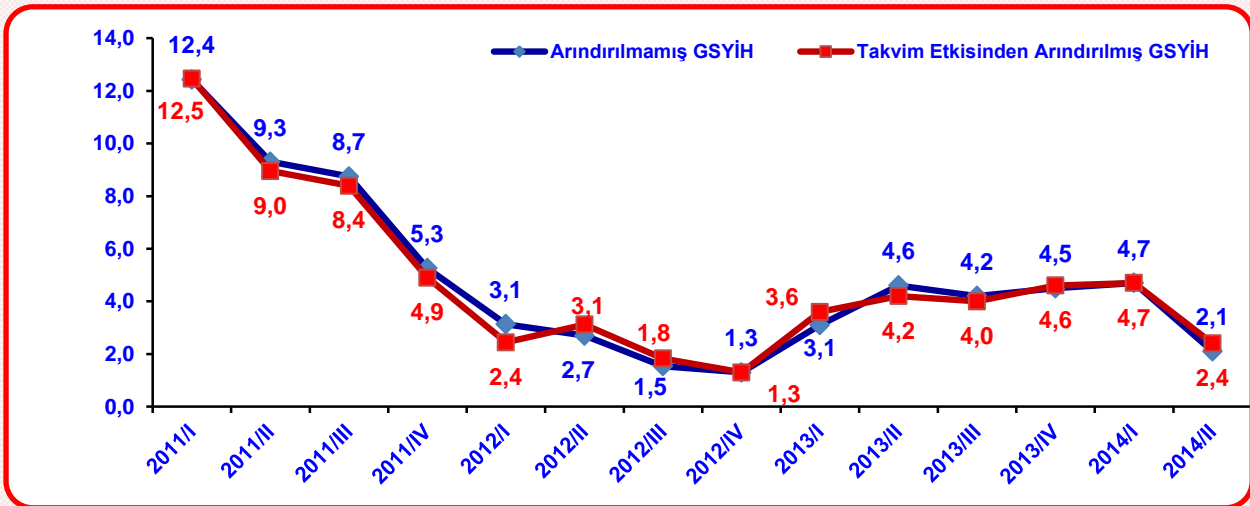
BÜYÜME

Dönem	Gelişme hızı	Sabit fiyatlarla GSYH	Gelişme hızı	Hanehalklarının Nihai Tüketim Harcamaları	Devletin Nihai Tüketim Harcamaları	Gayri Safi Sabit Sermaye Oluşumu	Mal ve Hizmet İhracatı	(Eksi) Mal ve Hizmet İthalatı	
	%	(Milyon TL)	%	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	
2013	I	28.027	10,2	3,1	3,1	7,9	0,4	3,0	7,8
	II	30.184	8,5	4,6	5,6	8,0	3,4	0,0	12,5
	III	32.983	1,8	4,2	5,6	1,9	5,3	-2,4	5,2
	IV	31.283	-1,5	4,5	6,1	6,9	7,4	-1,2	10,3
	Yıllık	122.476	4,5	4,1	5,1	6,2	4,2	-0,3	9,0
2014	I	29.332	-7,2	4,7	3,2	9,2	-0,2	11,1	0,7
	II	30.803	-4,8	2,1	0,4	2,4	-3,5	5,5	-4,6
	6 Aylık	60.135	-6,0	3,3	1,8	5,6	-1,9	8,1	-2,1

2014 yılının ikinci üç aylık çeyreğine ilişkin hesaplanan gayri safi yurtiçi hasıla değeri bir önceki yılın aynı dönemine göre sabit fiyatlarla %2,1 artışla 30.803 milyon TL olmuştur.

GSYH, sabit fiyatlarla 2014 yılı ikinci çeyrekte bir önceki yılın aynı çeyreğine göre, takvim etkisinden arındırılmış değeri %2,4 artış gösterirken, mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış değeri bir önceki çeyreğe göre, %0,5 azalmıştır.

2014 yılı ikinci çeyrekte sabit fiyatlarla en hızlı büyümenin sırasıyla; Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri (%11,0), dolaylı ölçülen mali aracılık hizmetleri (%10,3) ve mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler (%9,7) sektörlerinde gerçekleştiği görülmektedir. İmalat sanayi %2,0 ve inşaat %2,6 oranında büyümüştür. Sabit fiyatlarla 2014 yılı ikinci çeyrekte, gerileyen sektör ise, (-%1,8) ile tarım, ormancılık ve balıkçılık sektörü olmuştur. 2014 yılı ikinci çeyrekte, %5,5 ile ihracat ve %2,4 ile devletin nihai tüketim harcamaları büyümeye en büyük katkıyı sağlarken, hane halkının nihai tüketim harcamalarında ise artış %0,4 ile düşük seviyede gerçekleşmiştir. Sabit sermaye oluşumunda %3,5 ve ithalatta %4,6 oranında azalış gerçekleşerek büyümeyi negatif yönde etkilemiştir.

ENFLASYON

%	TÜFE		Yİ-ÜFE		YD-ÜFE	
Ağustos	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Yıllık	8,17	9,54	6,38	9,88	11,12	9,82
Yıllık Ort.	7,42	8,46	3,39	9,55	1,77	15,55
Aylık	-0,10	0,09	0,04	0,42	2,17	1,17

2014 yılı Ağustos ayı enflasyon oranı; yıllık TÜFE'de %9,54, Yİ-ÜFE'de %9,88 oranında gerçekleşmiştir. Bir önceki aya göre TÜFE'de %0,09 oranında ve Yİ-ÜFE'de ise %0,42 oranında artış yaşanmıştır.

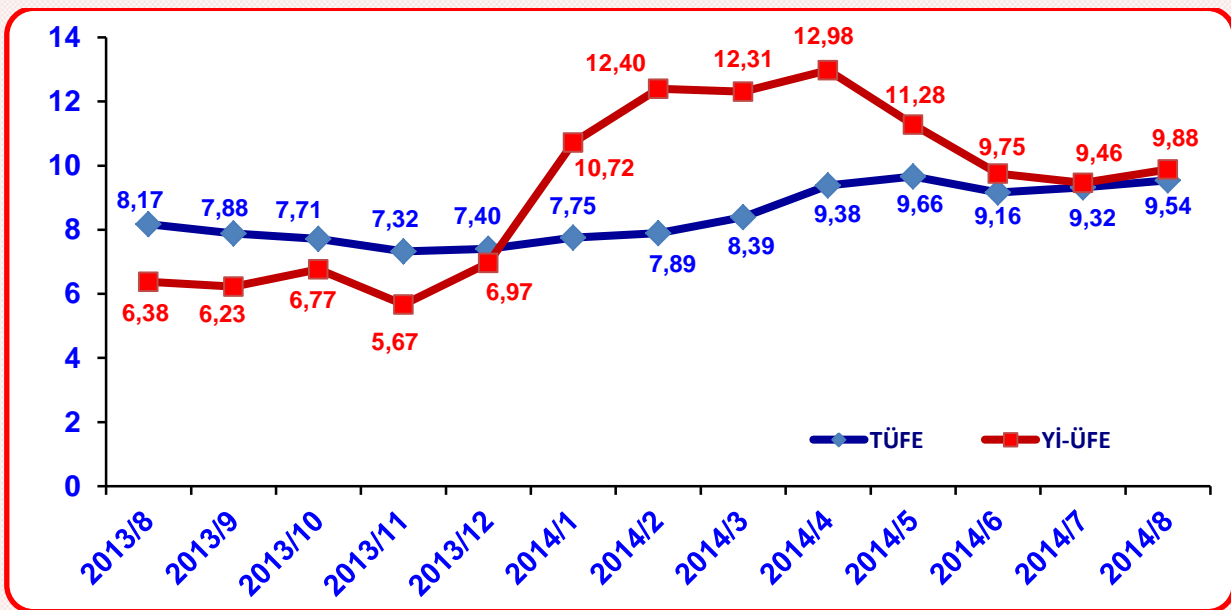
Yıllık en yüksek artış TÜFE'de %14,73 ile lokanta ve otellerde gerçekleşmiştir. Ayrıca TÜFE'de bir önceki yılın aynı ayına göre; gıda ve alkolsüz içecekler (%14,44), ev eşyası (%9,64), ulaştırma (%9,45) ve sağlık (%9,08) en çok artışın olduğu diğer gruplardır.

İstatistiki bölgelere göre yapılan ayırmda; İzmir'de TÜFE, bir önceki yılın aynı ayına göre %10,71 ve on iki aylık ortalamalara göre %9,03 oranında artış gerçekleşmiştir.

Yİ-ÜFE alt kalemleri bazında bir önceki aya göre; sanayinin dört sektöründen madencilik ve taşocakçılığı sektöründe %0,68 ile elektrik ve gaz sektöründe %0,80 düşüş, imalat sanayi sektöründe %0,59 ve su sektöründe %0,39 oranında artış gerçekleşmiştir. Yıllık bazda imalat sanayideki artış, genel artışın da üstünde %10,99 olmuştur.

Sanayinin alt sektörleri bazında Yİ-ÜFE değerlendirildiğinde; en yüksek aylık artış %1,59 ile gıda ürünlerinde gerçekleşirken, onu %1,54 ile deri ile ilgili ürünler ve %1,47 ile ağaç ve mantar ürünleri (mobilya hariç) izlemiştir. Ayrıca, %3,10 ile ham petrol ve doğalgaz, %2,76 ile diğer ulaşım araçları ve %2,00 ile kok ve rafine petrol ürünleri azalış gösteren alt sektörlerdir.

Yıllık Değişim Oranları (%)

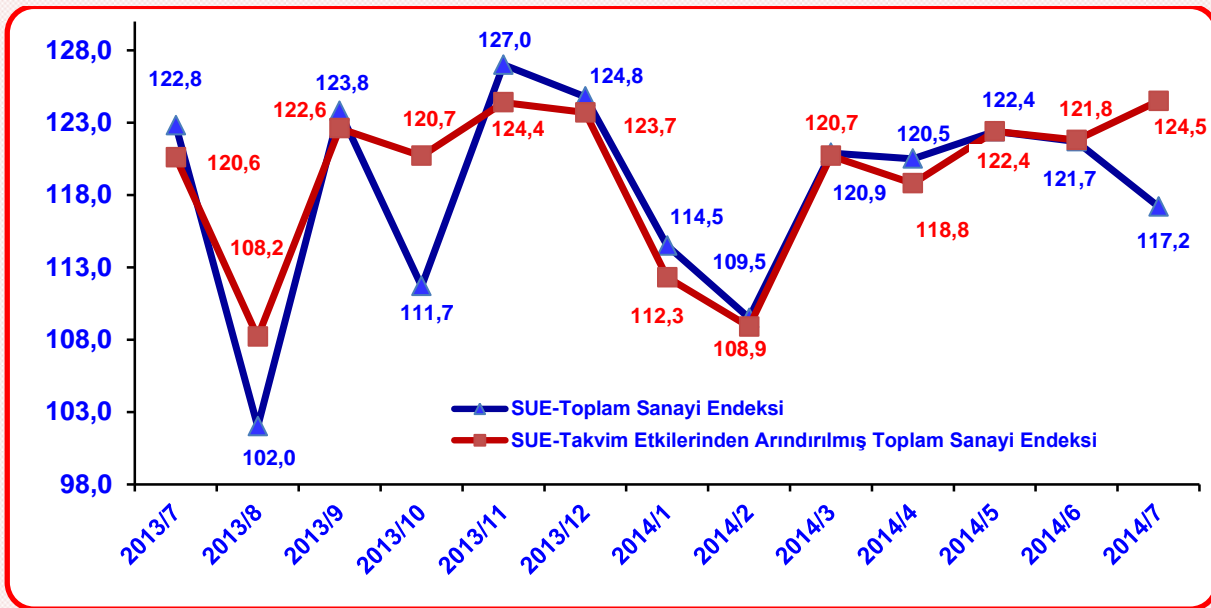
SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ

TEMMUZ 2014 (2010=100)	Arındırılmamış		Takvim Etkisinden Arındırılmış		Mevsim ve Takvim Etkisinden Arındırılmış	
	Endeks	Değişim (Yıllık)	Endeks	Değişim (Yıllık)	Endeks	Değişim (Aylık)
Toplam Sanayi	117,2	-4,6	124,5	3,6	122,1	1,8
Madencilik ve Taşocakçılığı	111,1	-4,6	115,7	0,4	108,5	-2,0
İmalat Sanayi	115,8	-5,8	123,8	3,4	123,2	1,9
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklim. Ürt. ve Dağıtım	129,4	2,2	133,4	6,2	121,7	3,2

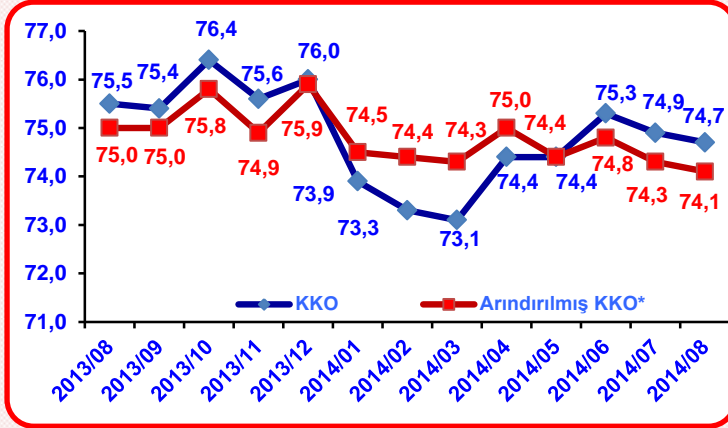
Arındırılmamış Sanayi Üretim Endeksi, bir önceki yılın aynı ayına göre 2014 yılı Temmuz ayında %4,6 oranında düşüş, mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış endeks bir önceki aya göre %1,8 oranında artış göstermiştir.

Takvim etkisinden arındırılmış Sanayi Üretim Endeksi yıllık bazda; madencilik ve taşocakçılığı sektöründe %0,4 oranında, imalat sanayi sektöründe endeksi %3,4 oranında ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektöründe %6,2 oranında artmıştır.

Ana sanayi gruplarından 2014 yılı Temmuz ayında mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış Sanayi Üretim Endeksi'nde, bir önceki aya göre en yüksek artış; %6,1 ile sermaye malı imalatında gerçekleşmiştir. İmalat sanayinin alt sektörlerine baktığımızda; aynı dönemde en fazla artış; %30,8 ile diğer ulaşım araçlarının imalatında gerçekleşmiştir. Bu artışı, %14,7 ile temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı ve %9,3 ile mobilya imalatı izlemiştir. En yüksek azalış ise, %3,7 ile tütün ürünleri imalatında gerçekleşmiştir. Bu azalışı, %3,4 ile motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı ve %2,7 ile deri ve ilgili ürünlerin imalatı izlemiştir.

KAPASİTE KULLANIM ORANI

2014 yılı Ağustos ayında Kapasite Kullanım Oranı, %74,7 olarak gerilemesini sürdürmüştür. Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı %84,9, kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı %81,7, tekstil ürünlerinin imalatı %79,7, ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı %78,5, ile 2014 yılı Ağustos ayını en yüksek kapasite ile kapatan sektörlerdir.

HANEHALKI İŞGÜCÜ İSTATİSTİKLERİ

Mevsim etkilerinden arındırılmamış temel işgücü göstergeleri

HAZİRAN 2014	Toplam	Erkek	Kadın
15 yaş ve daha yukarı yaştakiler			
Nüfus (Bin kişi)	56.946	28.126	28.820
İşgücü (Bin kişi)	29.240	20.324	8.917
İstihdam (Bin kişi)	26.586	18.640	7.946
Tarım	5.937	3.132	2.805
Tarım dışı	20.650	15.509	5.141
İşsiz (Bin kişi)	2.654	1.683	971
İş gücüne dahil olmayanlar (Bin kişi)	27.706	7.802	19.904
İşgücüne katılma oranı (%)	51,3	72,3	30,9
İstihdam oranı (%)	46,7	66,3	27,6
İşsizlik oranı (%)	9,1	8,3	10,9
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	11,1	9,5	15,7
15-64 yaş grubu			
İşgücüne katılma oranı (%)	56,0	77,6	34,3
İstihdam oranı (%)	50,8	71,1	30,4
İşsizlik oranı (%)	9,3	8,4	11,1
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	11,2	9,5	15,8
Genç nüfusta (15-24 yaş) işsizlik oranı (%)	16,7	16,1	17,9

Türkiye genelinde 15 ve yukarı yaştakilerde 2014 yılı Haziran ayı işsizlik oranı, artarak %9,1 oranında gerçekleşmiştir. Tarım dışı işsizlik oranı %11,1, işsiz sayısı 2 milyon 654 bin kişi olarak kaydedilmiştir. Genç nüfusta işsizlik oranı %16,7 seviyesinde gerçekleşmiştir.

2014 yılı Haziran ayında istihdam edilenlerin %22,3'ü tarım, %20,1'i sanayi, %7,4'ü inşaat ve %50,3'ü hizmetler sektöründedir.

İSTİHDAMIN GELİŞİMİ (Bin kişi, 15+ yaş)

Haziran 2014	SANAYİ	TARIM	İNŞAAT	HİZMETLER	TOPLAM
Erkek	4.137	3.132	1.879	9.493	18.640
Kadın	1.194	2.805	80	3.867	7.946
Toplam	5.332	5.937	1.958	13.360	26.586

ÖDEMELER DENGESİ

(Milyon Dolar)	Temmuz		12 Aylık Kümülatif 2014
	2013	2014	
CARİ İŞLEMLER HESABI	-6.287	-2.634	-48.485
SERMAYE-FİNANS HESABI	4.181	641	35.187
Doğrudan Yatırımlar (net)	1.740	771	9.726
Portföy Yatırımlar (net)	-3.109	3.748	22.651
Diğer Yatırımlar (net)	3.803	-3.646	9.524
Rezerv Varlıklar (net)	1.760	-211	-6.652
Net Hata ve Noksan	2.106	1.993	13.298

Kaynak: TCMB

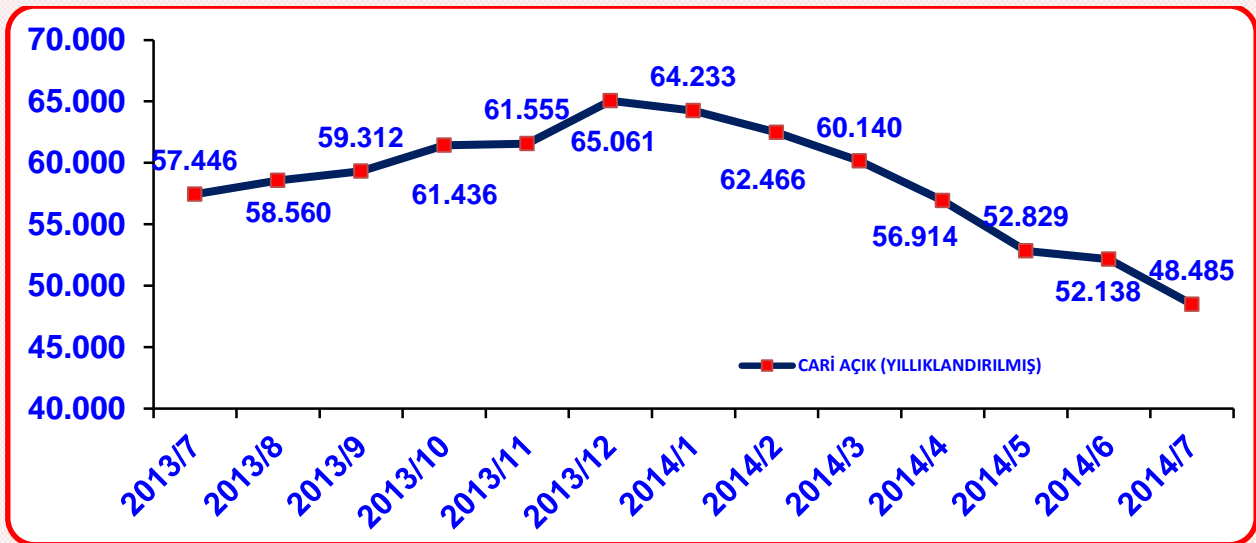
Cari işlemler açığı, 2014 yılının Temmuz ayında 2,6 milyar dolar ve 12 aylık kümülatif olarak azalmaya devam ederek 48,5 milyar dolar ile Ocak 2011'den beri en düşük seviyede gerçekleşmiştir. Artan ihracat, daralan dış ticaret açığı ve hizmetler dengesindeki olumlu seyir bu azalışta etkili olmuştur.

Dış ticaret açığı 2014 yılı Temmuz ayında geçen yılın aynı ayına göre 12 aylık kümülatif olarak %10,9 azalarak 65 milyar dolar olarak kaydedilmiştir. Ortadoğu'daki sorunlar ve AB ekonomilerinin zayıflaması ihracatın artış eğilimini yavaşlatmıştır. İthalat ise, iç talepteki ve altın ithalatındaki azalışın etkisiyle düşüş eğilimine girmiştir.

Sermaye ve finansman hesaplarından net doğrudan yatırımlar 2014 yılı Temmuz ayında %61'i sermaye ve %34'ü gayrimenkul yatırımları olmak üzere 1 milyar dolar olarak kaydedilmiştir. Ocak-Temmuz 2014 döneminde sektörel olarak imalat ve bankacılık sektörleri doğrudan yatırımların %51'lik kısmını oluşturmaktadır.

2014 yılı Temmuz ayında portföy yatırımları yükselen seyrini koruyarak 3,7 milyar dolar olarak sermaye girişi gerçekleşmiştir.

Cari açığın finansmanında etkin olan net hata noksan miktarı 2014 yılı Temmuz ayında 2 milyar dolar, 12 aylık kümülatif 13,3 milyar dolar olarak kaydedilmiştir.

GÜVEN ENDEKSLERİ

Aylar	Reel Kesim Güven Endeksi	Tüketici Güven Endeksi*
2013		
Ağustos	107,5	77,2
Eylül	108,5	72,1
Ekim	107,5	75,5
Kasım	104,5	77,5
Aralık	102,1	75
2014		
Ocak	101,4	72,4
Şubat	104,6	69,2
Mart	108,6	72,7
Nisan	112,7	78,5
Mayıs	113,3	76,0
Haziran	110,7	73,7
Temmuz	109,0	73,9
Ağustos	106,8	73,2

*2004-2011 dönemi için modele dayalı yaklaşımla geriye çekme yöntemi uygulanmış olan yeni seri

Reel Kesim Güven Endeksi; 2014 yılı Ağustos ayında, 2,2 puan azalarak 106,8 seviyesinde gerçekleşerek azalış eğilimini sürdürmüştür.

Tüketici Güven Endeksinde, 2014 yılı Ağustos ayında bir önceki aya göre, %0,9 oranında azalarak 73,2 seviyesine gerilemiştir. Ağustos ayında endeksteeki genel ekonomik durumu beklentisi endeksi, %1,5 artarak 99,8 seviyesine ulaşmıştır. Bu artış, genel ekonomik durumu daha iyi olacağı yönünde beklentisi olan tüketicilerin seyrinin bir önceki aya göre arttığını göstermektedir.

BÜTÇE GERÇEKLEŞMELERİ

Bütçe, 2013 yılı Ocak-Ağustos döneminde 231 milyon TL fazla vermişken, 2014 yılı Ocak-Ağustos döneminde 2,7 milyar TL açık vermiştir. Aynı dönemde bütçe gelirleri %8,9 oranında artarak 283 milyar 166 milyon TL, bütçe giderleri ise, %10,1 oranında artarak 285 milyar 885 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

2014 yılı Ocak-Ağustos döneminde vergi gelirleri, bir önceki yılın aynı dönemine göre %7,6 oranında artarak 232 milyar 414 milyon TL seviyesine ulaşmıştır. Faiz hariç giderler %13,6 oranında artarak, 252 milyar 249 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2013 yılı Ocak-Ağustos döneminde 37 milyar 969 milyon TL faiz dışı fazla verilmişken, bu yılın aynı döneminde 30 milyar 917 milyon TL faiz dışı fazla verilmiştir.

Milyon TL	Ocak-Ağustos		Değişim Oranı (%)
	2013	2014	
Bütçe Giderleri	259.694	285.885	10,1
Faiz Hariç Giderler	221.955	252.249	13,6
Faiz Giderleri	37.738	33.636	-10,9
Bütçe Gelirleri	259.925	283.166	8,9
Vergi Gelirleri	216.047	232.414	7,6
Bütçe Dengesi	231	-2.719	-1.279
Faiz Dışı Denge	37.969	30.917	-18,6

Kaynak: BUMKO

DIŞ TİCARET

Milyon ABD \$		İhracat (FOB)		İthalat (CIF)		Ara (Hammadde) Malları İthalatı		Dış Ticaret Dengesi		İhracatın İthalatı
Aylar	Yıl	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Karşılama Oranı (%)
Ocak-Temmuz	2013	88.194		148.006		109.687		-60.612		59,3
	2014	93.543	8,1	139.612	-6,2	102.152	-6,9	-46.068	-24,8	67,0
Temmuz	2013	13.060		22.966		16.788		-9.905		56,9
	2014	13.403	2,6	19.863	-13,5	14.454	-13,9	-6.460	-34,8	67,5

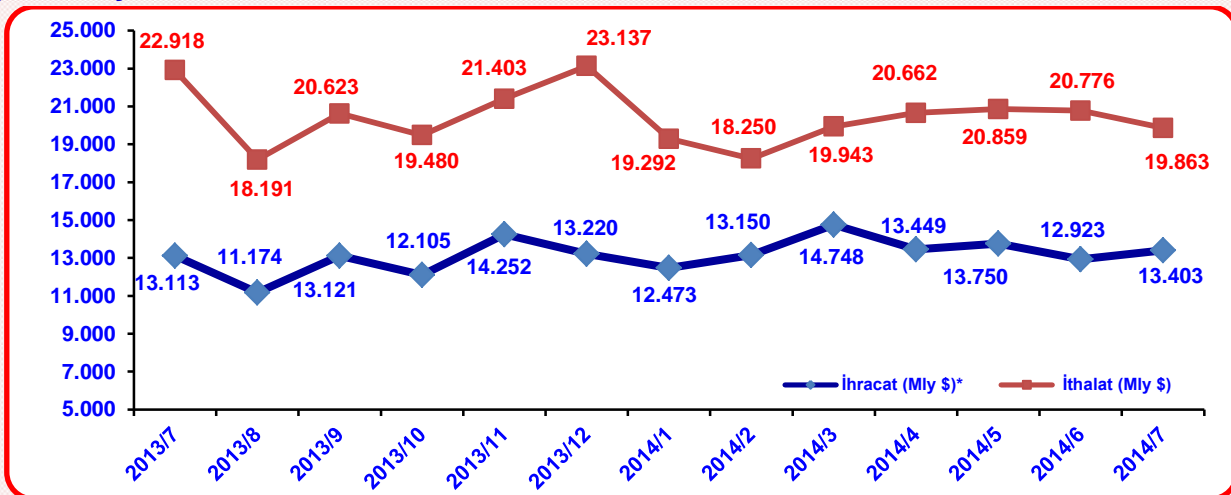
2014 yılı Temmuz ayında ihracat, 2013 yılı Temmuz ayına göre %2,6 artarak 13,4 milyar dolar, ithalat da %13,5 oranında azalarak 19,8 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde dış ticaret açığı %34,8 oranında azalarak 6,4 milyar dolar seviyesine düşmüştür.

2013 yılı Temmuz ayında %41,6 olan Avrupa Birliği'nin (AB) ihracattaki payı, 2014 yılı Temmuz ayında %45'e yükselmiş; 2013 yılının aynı ayına göre AB'ye yapılan ihracat %11,1 oranında artarak, 6,3 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

2014 yılı Temmuz ayında fasıllar düzeyinde en büyük ihracat kalemi, "motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı" (1.603 milyon \$) olurken; bu fasılı "kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları" (1.118 milyon \$); "örme giyim eşyası ve aksesuarı" (862 milyon \$) ve "elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı" (852 milyon \$) izlemiştir. "Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar" (4.785 milyon \$); "kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları" (2.706 milyon \$); "demir ve çelik" (1.627 milyon \$) ile "elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı" (1.645 milyon \$) en yüksek ithalat yapılan fasıllar olmuştur.

2014 yılı Temmuz ayında İzmir'in ihracatı 2013 yılı Temmuz ayına göre, %3,1 oranında azalarak 782 milyon dolar, ithalatı da %8,0 oranında azalarak 886 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

2014 yılı Temmuz ayında Ege Bölgesi'nin ihracatı 2013 yılı Temmuz ayına göre, %13,1 oranında azalarak 1,3 milyar dolar, ithalatı da %2,8 oranında azalarak 1,4 milyar dolar olarak kaydedilmiştir.

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER TABLOSU

BÜYÜME	2009	2010	2011	2012	2013	2014/II
GSYH (Cari Fiyatlarla) (Milyon \$)	616.703	731.608	772.298	786.293	820.012	200.367
Büyüme Oranı (Sabit Fiyatlarla) (%)	-4,8	9,2	8,5	2,2	4,0	2,1
İmalat Sanayi (Sabit Fiyatlarla) (%)	-7,2	13,6	10	1,9	3,8	2,0
İŞGÜCÜ VE İSTİHDAM	2009	2010	2011	2012	2013	Haz.14
İstihdam Edilen Kişi Sayısı (Bin Kişi)	21.277	22.594	24.110	24.821	25.524	26.586
İşsiz Sayısı (Bin Kişi)	3.471	3.046	2.615	2.518	2.747	2.654
İşsizlik Oranı (%)	14,0	11,9	9,8	9,2	9,7	9,1
Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	17,4	14,8	12,4	11,5	12,0	11,1
ENFLASYON (%)	2009	2010	2011	2012	2013	Ağu.14
Yİ-ÜFE (yıllık)	1,37	8,51	11,07	6,17	4,48	9,88
YD-ÜFE (yıllık)	-	-	14,65	3,49	6,57	9,82
TÜFE (yıllık)	6,28	8,58	6,45	8,94	7,49	9,54
DIŞ TİCARET (Milyon \$)	2009	2010	2011	2012	2013	Oca.-Tem. 2014
İhracat	102.143	113.883	134.972	152.537	151.812	93.543
İthalat	140.928	185.544	240.834	236.544	251.651	139.612
Dış Ticaret Dengesi	-38.786	-71.661	-105.863	-84 008	-99.839	-46.068
Cari İşlemler Dengesi	-12.124	-45.420	-75.082	-48.497	-64.940	-26.767
ULUSLARARASI SERMAYELİ YATIRIMLAR	2009	2010	2011	2012	2013	Oca.-Haz. 2014
Şirket Sayısı (Adet)	2.801	3.267	4.354	4.275	3.782	2.181
Yatırım Tutarı (Milyon \$)	8.629	9.058	16.171	13.224	12.918	6.763
DÖVİZ POZİSYON AÇIĞI (Milyar \$)	2009	2010	2011	2012	2013	Haz.14
Reel Kesimin Döviz Pozisyon Açığı	-66	-93,4	-125	-140	-163	-179
BORÇLANMA (Milyar \$)	2009	2010	2011	2012	2013	2014/I
Dış Borç Stoku	269	292	304	338	388	387
Kamu	84	89	94	104	116	117
Özel	172	191	200	227	267	265
KREDİLER (Milyar \$)	2009	2010	2011	2012	2013	Tem.14
Özel Sektörün Yurtdışından Sağladığı Uzun Vadeli Kredi Borcu	128,7	119,7	126,7	139,6	157,2	166,0
SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ (Yıllık Ortalama % Değ.) Takvim Etkisinden Arındırılmış	2009	2010	2011	2012	2013	Tem.14
Toplam Sanayi	-10,4	12,4	9,7	2,5	3,4	3,6
İmalat Sanayi	-12,4	14	10,1	2,2	4,4	3,4
KAPASİTE KULLANIMI (%)	2009	2010	2011	2012	2013	Ağu.14
Kapasite Kullanım Oranı	67,7	75,6	75,5	74,2	74,6	74,7
GÜVEN ENDEKSLERİ	2009	2010	2011	2012	2013	Ağu.14
Reel Kesim Güven Endeksi	87,4	110,4	110,5	106,3	108,1	106,8
Tüketici Güven Endeksi	78,79	90,99	92,0	75,6	76	73,2
SANAYİ CİRO ENDEKSİ	2009	2010	2011	2012	2013	Tem.14
Sanayi Ciro Endeksi	138,2	162,7	208,4	140,1	153,1	163,3
MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİ (Milyon TL)	2009	2010	2011	2012	2013	Oca.-Ağu. 2014
Bütçe Dengesi	-52.761	-40.081	-17.439	-28.791	-18.449	-2.719
PROTESTOLU SENET	2009	2010	2011	2012	2013	Oca.-Tem. 2014
Protesto Edilen Senet Sayısı (Bin Adet)	1.600	1.216	919	1.075	1.091	563
Protesto Edilen Senet Tutarı (Milyon TL)	7.771	5.769	4.902	6.949	7.494	4.201
KARŞILIKSIZ ÇEK	2009	2010	2011	2012	2013	Oca.-Tem. 2014
Karşılıksız işlemi yapılan Çek Adedi (Bin Adet)	1.755	859	579	935	745	367
Karşılıksız işlemi yapıldıktan sonra ödenen Çek Adedi (Bin Adet)	1.031	499	295	387	262	85
BORSA VE DÖVİZ	2009	2010	2011	2012	2013	Ağu.14
BIST 100 Endeksi	38.482	59.567	60.195	64.982	77.314	80.312
Euro/\$	1,4316	1,3377	1,2945	1,2858	1,3274	1,3329

SEKTÖREL BAKIŞ

SERAMİK SEKTÖRÜ

Seramik sektörü, seramik kaplama malzemeleri, seramik sağlık gereçleri, seramik sofa ve mutfak eşyaları, porselen sofa ve mutfak eşyaları, teknik seramikler, refakter harç ve tuğlalar ile seramik hammaddeleri alt sektörlerine sahiptir.

2012 yılı dünya seramik kaplama malzemeleri üretimi yaklaşık 11 milyar m² olup, Dünya üretiminin, Asya %68,7, Avrupa%15,3, Amerika %12,9 ve Afrika %3,1'lik kısmını oluşturmaktadır. Dünya'da 2012 yılında seramik karo üretimi 2,36 milyar m², tüketimi ise, 10.912 milyon m² civarındadır. Seramik kaplama malzemelerinde dünya ihracatında %64'lük bir paya sahip olan Çin, İspanya ve İtalya ilk üçte yer almaktadır. Seramik karoda ise, üretim ve tüketimde Çin, Brezilya ve Hindistan sıralanmaktadır.

Dünya seramik sağlık gereçleri üretimi yaklaşık 200 milyon adet olup; Çin, Avrupa, Brezilya, Meksika ve Türkiye ilk 5 üreticidir. 2012 yılı dünya seramik sağlık gereçleri ihracatı yaklaşık 4,3 milyar dolar, ithalatı yaklaşık 4,7 milyar dolardır.

2012 yılı Dünya seramik ihracatı 46,7 milyar dolar, ithalat ise, 43,8 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Ülkemizde uzun bir geçmişe sahip olan sektör, sürekli gelişme göstererek ürün çeşitliliğini arttırmaktadır. Sektörde en çok kullanılan hammaddeler; kil, feldspat, kaolen gibi maddelerdir.

Seramik sektörü, madencilik, kimya, konut ve inşaat, müteahhitlik, mühendislik ve müşavirlik hizmetleri ile etkileşim halindedir.

Türkiye'de artan nüfus ve şehirleşmenin de etkisiyle seramik kaplama malzemeleri ile seramik sağlık gereçleri ürün grupları önem kazanmıştır. Ülkemizde sanayi açısından da önem gösteren seramik sağlık gereçleri sektörü üretim ve ihracatta Avrupa'da ilk sırada yer almaktadır. Yerli girdi kullanarak yüksek ihracat sağlayan sektör, istihdam ve döviz girdisine önemli ölçüde katkı koymakla birlikte, ülke ekonomisinin kalkınmasında stratejik bir rol oynamaktadır.

Türk seramik sektörü, ithalata bağımlılığı en az olan ve hammadde kullanımında yurt içi kaynakları kullanan bir sektör olarak ülke ekonomisi için önem arz etmektedir. Ayrıca, 26 bin doğrudan ve 220 bin dolaylı istihdam oluşturmaktadır.

2013 yılında 2 milyar dolar civarında işlem hacmine sahip olan Türk seramik sektöründe, yaklaşık 1 milyar dolar ihracat ile 477 milyon dolar ithalat gerçekleşmiştir.

Türk Seramik sektörü ihracat pazarlarını ağırlıklı Avrupa ülkeleri olmak üzere, sırasıyla, İngiltere, Almanya, Fransa, Irak oluşturmaktadır. Son yıllarda, Orta doğu, balkanlar, Türki cumhuriyetler ve Afrika ön plana çıkmaktadır. İhracat en fazla Almanya, Irak, İngiltere ve İsrail'e yapılmaktadır. Çin, Almanya ve İtalya ise ithalatın en fazla yapıldığı ülkelerdir.

Seramik kaplama malzemelerinde 2013 yılı ihracatı 604 milyon dolar olup, en fazla ihracat İsrail, Irak, Kanada, Almanya, Rusya ve Fransa'ya yapılmaktadır. Seramik sağlık gereçleri 2013 yılı ihracatı 203 milyon dolar olup, en fazla Almanya, İtalya, İngiltere ve Fransa'ya yapılmaktadır.

Modern teknoloji yatırımları ile yüksek kalite standartlarını yakalayan Türk seramik sektörü, gün geçtikçe artan üretim kapasitesi ile uluslararası pazarlarda rekabet edebilir seviyeye gelmiş ve yaklaşık 60 ülke de boy göstermeyi başarmıştır. Sektörde kaplama malzemeleri özellikle de seramik karo ön plana çıkan ürün grubudur. Seramik kaplama malzemeleri üretiminde dünyada 9. sırada, Avrupa'da 3. sırada ve dünya ihracatında da 5. sırada gelmektedir.

Türk seramik sektöründe seramik karo ve kaldırım taşı imalatı üretim endeksi 2013 yılında 96,85 değerinde, seramik sağlık gereçlerinde ise, 122,1 olarak gerçekleşmiştir.

Türk seramik sağlık gereçleri sektöründe 9 büyük ve 30'a yakın da küçük ve orta ölçekli üretim yapan firma bulunmakta olup, 2012 yılı üretimi yaklaşık 112.283 tondur. Türkiye, sağlık gereçleri üretiminde Avrupa'da 1. sıradadır. 2013 yılı ihracatı 203,2 milyon dolar, ithalatı 9,4 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Ayrıca, seramik kaplama malzemeleri sektöründe yaklaşık 28 üretici firma faaliyet göstermektedir.

Türkiye'de seramik kaplama malzemeleri; Çanakkale, Bilecik, Eskişehir, Kütahya, Uşak, İzmir, Manisa, Aydın, Çankırı ve Yozgat illerinde kümelenmiştir. Seramik sağlık gereçleri ise, Çanakkale, Tekirdağ, İstanbul, Kocaeli, Sakarya, Bilecik, Eskişehir, Kütahya, Manisa, İzmir, Çorum, Zonguldak, Ordu, Kayseri, Diyarbakır illerinde çevrelenmiştir.

Türk seramik sektörü, hammadde kaynaklarının yoğunlukta olması, modern teknolojinin kullanılması ve uygun yatırım ortamının bulunması avantajlarının da etkisiyle yükselen bir grafik çizmektedir. Bunun yanı sıra, %35 civarında olan enerji maliyetleri sektörün en büyük sıkıntısı olarak göze çarpmaktadır. Doğalgaz üreten ülkelerin ihracatı desteklemek amacıyla enerjiye teşvik vermesi Türk seramik sektörünün rekabet gücünü zorlaştırmaktadır. Ayrıca zengin hammadde kaynaklarımız olan ocakların bulunduğu arazilerin konut yapımına açılarak kapatılması ithalata bağımlı olma konusunda tehdit oluşturmaktadır.

Kaynaklar:

- T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Seramik Sektör Raporu (2014/I)
- Türkiye İstatistik Kurumu
- Çimento, Cam, Seramik ve Toprak Ürünleri İhracatçıları Birliği Seramik Sektörü 2013 Yılı Değerlendirme Raporu
- Capital Dergisi Eylül 2014